

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.008.01.2016
P/16/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/045 – Ochrona, jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Wiesław Pietrzyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/10/2016 z dnia 6 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Porąbka, Porąbka (43-353), ul. Krakowska 3 ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Czesław Bułka, Wójt Gminy ³ (dowód: akta kontroli str. 3-5)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie ochrony wód przeznaczonych do spożycia przez ludność.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli posiadanie przez *Gminę* informacji na temat ujęć wód eksploatowanych na jej terenie, ustanowienia dla nich stref ochronnych i ich oznakowania oraz wydanych pozwoleń wodnoprawnych dla przedsiębiorców eksploatujących te ujęcia pozwalały *Gminie*, pomimo iż nie była właścicielem/zarządcą ujęć wody, na podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia wymaganej, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. *Urząd* zapewniał również mieszkańcom gminy pełny dostęp do informacji dotyczących zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia, w tym informację o jej jakości.

NIK zwraca jednak uwagę, że działania mające na celu wykorzystanie możliwości gminy w zakresie przeciwdziałaniu możliwemu zanieczyszczeniu terenu przez nieczystości ciekłe nie były w pełni skuteczne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ograniczenia w użytkowaniu wód powierzchni ziemi związanych z ustanowieniem strefy ochronnej ujęcia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1.1. Realizacja zadań wynikających z ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody

Opis stanu faktycznego

- 1) Gmina Porąbka nie była właścicielem/zarządcą zlokalizowanych na jej terenie ujęć wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na podstawie informacji będących w posiadaniu *Urzędu* ustalono, że na terenie gminy znajdowały się cztery takie ujęcia, a ich właścicielami ich byli:

- Górnśląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. z Katowic⁵, które czerpało wodę w ilości maksymalnej średniodobowej 432 000 m³/d z ujęcia powierzchniowego rzeki

¹ Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 marca 2016 r.

² Regon 072182290, zwany dalej „*Urzędem*”.

³ Zwany dalej „*Wójtem*”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Soły na terenie Stacji Uzdatniania Wody „Czaniec” w Kobiernicach⁶. Pobór ten prowadzony był na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją Marszałka Województwa Śląskiego w dniu 30 grudnia 2010 r.⁷, którego okres ważności wynosił 10 lat.

- „AQUA” S.A. z Bielska-Białej⁸, która korzystała z:
  - ujęcia brzegowego Soła II w Kobiernicach⁹ w ilości maksymalnej średniodobowej 38 900 m³/d i ujęcia brzegowego Soła III (Soła III/1, Soła III/2) w Kobiernicach¹⁰ w ilości maksymalnej średniodobowej 55 300 m³/d, na podstawie jednego pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją przez Wojewodę Śląskiego w dniu 4 stycznia 2006 r.¹¹, którego ważność upłynęła w dniu 1 maja 2016 r.
  - ujęcia podziemnego „Marcinki” w Bujakowie¹² w ilości maksymalnej średniodobowej 137,5 m³/d, na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją przez Starostę Bielskiego z dnia 21 listopada i 16 grudnia 2011 r.¹³, które ważność upływa 31 grudnia 2032 r.

(dowód: akta kontroli str. 6-20)

Dla wszystkich ww. ujęć ustanowiono strefy ochronne o łącznej powierzchni 3 415,6 ha¹⁴, co stanowiło 52,9% powierzchni gminy¹⁵.

Strefy ochronne dla ujęcia GPW zostały określone przez Marszałka Województwa Śląskiego w decyzji z 30 grudnia 2010 r.¹⁶ Ochrona bezpośrednia obejmowała teren części tafli wody zbiornika Czaniec i część brzegu w otoczeniu ujęcia wody, a także teren z budynkiem, w którym zlokalizowana była studnia i wyloty z głowicami samoodpowietrzającymi usytuowanymi po zachodniej stronie DW 948 i teren Stacji Uzdatniania Wody „Czaniec” w Kobiernicach. W zakresie ochrony pośredniej teren obejmował zbiornik Czaniec od zapory w km 28+800 biegu rzeki Soły, koryto rzeki Soły od cofki zbiornika Czaniec do zapory Porąbka w km 32+300 oraz zlewnie potoków Mała i Wielka Puszcza.

Strefy ochronne zostały określone przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie¹⁷ w rozporządzeniu z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęć *Soła II* i *Soła III* zlokalizowanych w miejscowości Kobiernice w gminie Porąbka¹⁸. Strefa ochrony bezpośredniej dla tych ujęć obejmowała obszar obejmujący zespół studni, stawów, przepompowni i stacji wodociągowej (*Soła II* i *Soła III/1*) oraz dla ujęcia *Soła III/2* określony był lewobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, DK 96 i korytem rzeki Młynówki. Teren ochrony pośredniej obejmował obszar ograniczony zboczem wzniesienia, prawobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, zaporą czołową zbiornika Czaniec, rzeką Solą i strefą ujęcia *Soła II* (*Soła II* i *Soła III/1*). Dla ujęcia *Soła III/2* obszar był ograniczony zboczem wzniesienia i groblą stawów, prawobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, strefą ujęć *Soła II* i *Soła III/1* oraz na odległość 300 m od skrajnych studni ujęcia.

⁵ Zwana dalej „GPW”.

⁶ Zwane dalej „ujęciem GPW”.

⁷ Decyzja nr 5636/OS/2010. Pozwolenie wydane na podstawie operatu wodnoprawnego na pobór wody ze zbiornika Czaniec.

⁸ Zwana dalej „AQUA”.

⁹ Zwane dalej „ujęciem „Soła II”.

¹⁰ Zwane dalej „ujęciem Soła III”.

¹¹ Decyzja nr SR-IX-6811/37/05. Pozwolenie wydane na podstawie operatu wodnoprawnego na pobór wody dla istniejących ujęć wody Soła II i Soła III ze zbiornika Czaniec

¹² Zwane dalej „ujęciem Marcinki”.

¹³ Decyzje nr ZR.6341.1.85.2011.BZ. Pozwolenie wydane na podstawie operatu wodnoprawnego na pobór wód podziemnych ze źródła Marcinki w Bujakowie.

¹⁴ Strefa ochronna bezpośrednia o powierzchni ogółem 94,5864 ha, w tym dla GPW 13,06 ha, dla ujęć *Soła II* i *Soła III/1* – 64,5 ha, dla ujęcia *Soła III/2* – 17 ha i dla ujęcia *Marcinków* – 0,0264 ha. Strefa ochronna pośrednia o powierzchni ogółem 3321,25 ha (obszar 7,25 ha był wspólny dla ujęć GPW, *Soła II* i *Soła III*), w tym dla ujęcia GPW – 2 800 ha i dla ujęć *Soła II* i *Soła III* – 521,25 ha.

¹⁵ Powierzchnia gminy wynosi 6 459 ha.

¹⁶ Decyzja Nr 5636/OS/2010.

¹⁷ Zwanego dalej „RZGW”.

¹⁸ Rozporządzenie Dyrektora RZGW Nr 4/2008.

Dla ujęcia *Marcinki* decyzją z 21 listopada 2011 r.¹⁹ Starosta Bielski ustanowił strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej w obrębie pięciu działek.

(dowód: akta kontroli str. 21-60)

W strefach ochrony bezpośredniej zakazano użytkowania gruntów i tafli wody do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody oraz nakazano właścicielom ujęć m.in. odprowadzanie wód opadowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody, pielęgnowanie terenów zielonych i w miarę potrzeby wprowadzanie nowych nasadzeń. Ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody powinny być wywożone do oczyszczalni ścieków lub odprowadzane do kanalizacji.

W strefach ochrony pośredniej wprowadzono m.in. zakaz:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, poza oczyszczonymi wodami opadowymi i roztopowymi, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 14 lit. c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne²⁰;
- wprowadzania do czaszy zbiornika ścieków komunalnych i przemysłowych, także oczyszczonych;
- rolniczego wykorzystania ścieków;
- prowadzenia robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych w pasie do 50 m po obu stronach cieków bez wcześniejszego powiadomienia użytkownika ujęcia wody;
- prowadzenia ferm chowu lub hodowli zwierząt, bez posiadania zbiornika na gnojowicę i gnojówkę oraz szczelnej płyty gnojowej;
- użytkowania tafli wody do kąpieli oraz uprawiania sportów wodnych;
- wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów;
- wycinania roślin z wód lub brzegu, oprócz koniecznych prac pielęgnacyjnych, utrzymaniowych i ubezpieczeniowych, wykonywanych w ramach obowiązków przez właściciela ujęcia wody oraz administratora wód.

(dowód: akta kontroli str. 21-57)

Na terenie gminy nie występowały ujęcia wody, dla których strefy ochronne wygasły.

(dowód: akta kontroli str. 61)

- 2) Z decyzji o ustanowieniu terenów stref ochronnych bezpośrednich i pośrednich wynikało, że obowiązek zabezpieczenia i oznakowania ujęć wody należał do właścicieli ujęć.

Oględziny zewnętrzne czterech ujęć wód zlokalizowanych na terenie gminy wykazały, że tereny ochrony bezpośredniej tych ujęć były zagospodarowane zielenią (art. 53 ust. 2 pkt 2 *upw*), odpowiednio zabezpieczone i oznakowane (art. 53 ust. 3 *upw*), tj.: były ogrodzone siatką (nie stwierdzono przerw lub dziur w ogrodzeniu), która uniemożliwiała łatwe przedostawanie się na teren ujęcia osób niepowołanych lub zwierząt. Tereny te oznakowane były tablicami informującymi o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieuprawnionych²¹. Treść tych tablic, z wyjątkiem ujęcia *Marcinki*, odpowiadała wymaganiom wzoru tablicy oznaczającej granice terenu ochrony bezpośredniej ujęcia wody powierzchniowej, określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2004 r. w sprawie wzorów tablic informacyjnych o strefie ochronnej ujęcia wody²². W przypadku ujęcia *Marcinki*, tablica informowała o ujęciu powierzchniowym, mimo że było to ujęcie wody podziemnej.

¹⁹ Znak decyzji ZR.6341.1.85.2011.BZ.

²⁰ Dz.U. z 2015 r., poz. 469 ze zm., zwana dalej „*upw*”.

²¹ Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody powierzchniowej. Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony.

²² Dz.U. Nr 136, poz. 1457 ze zm., zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie tablic informacyjnych”.

Na ogrodzeniach wszystkich ujęć były umieszczone tablice z informacjami dotyczącymi firm ochroniarskich²³. Na ujęcie będące własnością GPW skierowana była kamera monitoringu.

(dowód: akta kontroli str. 21-57, 31, 42-43, 45, 51-53, 56, 64-85)

- 3) Granice terenu ochrony pośredniej trzech ujęć zostały oznaczone zgodnie z wytycznymi zawartymi w decyzjach o ustanowieniu stref ochronnych, a tablice zawierające informacje o ustanowieniu stref odpowiadały wymaganiom wzoru tablicy oznaczającej granice terenu ochrony pośredniej ujęcia wody powierzchniowej określonego w załączniku nr 1 *rozporządzenia w sprawie tablic informacyjnych* i zostały umieszczone we wszystkich punktach przecięcia się granicy terenu ze szlakami komunikacyjnymi oraz innymi charakterystycznymi punktami terenu (art. 57 ust. 1 *upw*).

(dowód: akta kontroli str.21-55, 85-91)

- 4) Ze sprawozdań przekazywanych w okresie objętym kontrolą do *Urzędu* przez spółkę AQUA, właściciela ujęć *Soła II* i *Soła III*, która jako jedyna na podstawie zezwolenia *Wójta* z 10 października 2003 r.²⁴ prowadziła działalność zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy wynikało, że przedsiębiorstwo było kontrolowane przez Państwową Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną z Bielska-Białej²⁵ w zakresie funkcjonowania stacji uzdatniania wody i jakości wody do spożycia oraz przez Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w zakresie realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom oraz wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska. W trakcie tych kontroli nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości. W sprawozdaniach nie odnoszono się do realizacji zadań związanych z wypełnianiem obowiązków dotyczących strefy ochronnej.

W udzielonym ww. spółce zezwoleniu *Wójt* zastrzegł sobie uprawnienie do kontroli usługodawcy, w szczególności w przypadku zgłoszenia nieprawidłowości w jego działalności oraz zgłoszenia skarg przez odbiorców usług. W badanym okresie *Wójt* nie kontrolował spółki AQUA z uwagi na to, że nie było takich zgłoszeń.

(dowód: akta kontroli str. 92-98, 99-106, 107-120, 121-169, 170-205, 206-295)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie fakt, że *Gmina* posiadała informacje na temat znajdujących się na jej terenie ujęć wody pitnej, ustanowionych dla nich stref ochronnych i stanu ich oznakowania.

1.2. Zapobieganie lub ograniczanie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczenia środowiska, na jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

- 1) W obowiązujących dokumentach planistycznych, tj. „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Porąbka*” przyjętym uchwałą Rady Gminy dnia 28 czerwca 2006 r.²⁶, w prognozie oddziaływania na środowisko skutków projektowanej zmiany dla Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego²⁷ z sierpnia 2007 r. i w *MPZP* przyjętym uchwałą Rady Gminy 11 marca 2009 r.²⁸ uwzględniono występujące na terenie gminy ujęcia wody oraz ich strefy ochronne poprzez wprowadzenie zapisów mających na celu ochronę, jakości ujmowanych w tych ujęciach wód, uwzględniających nakazy, zakazy i ograniczenia określone w decyzjach o ustanowieniu stref ochronnych.

(dowód: akta kontroli str. 296-318, 319-325, 344-347)

²³ W przypadku GPW – firma ERA Ochrona nr tel. (0-32)77-25-531 www.era.com.pl. W przypadku AQUA - firma CZASZA System ISO 9001:2008 tel: /033/496-92-68, /033/496-92-70.

²⁴ Zezwolenie nr MKIK 7032/Og/1/C/2003.

²⁵ Zwana dalej „PSSE”.

²⁶ Uchwała Rady Gminy Porąbka Nr XXXIX/265/06., zwana dalej „*Studium*”.

²⁷ Zwany dalej „*MPZP*”.

²⁸ Uchwała Rady Gminy Porąbka Nr XXVIII/185/09.

Ww. dokumenty po uwzględnieniu uwag uzyskały pozytywną opinię Dyrektora RZGW oraz zostały uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach²⁹ i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bielsku-Białej³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 326-329, 330-337, 338-343, 348-352, 353-354)

- 2) W okresie poddanych kontroli w *Urzędzie* przeprowadzono 11 postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, o których mowa w art. 71 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko³¹.

W dziewięciu przypadkach decyzje dotyczyły przedsięwzięć zlokalizowanych na obszarach objętych strefami ochronnymi ujęć wód, z tego dla pięciu z tych przedsięwzięć³² po przeanalizowaniu wpływu inwestycji na środowisko, w tym uwzględnieniu wymogu art. 63 ust 1 pkt 2 lit. d *uuioś*, tj. usytuowania przedsięwzięcia z uwzględnieniem zagrożenia dla stref ochronnych ujęć wód oraz po zasięgnięciu opinii *RDOŚ* i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach stwierdzono brak potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

(dowód: akta kontroli str. 355-356, 357-423)

Dla czterech przedsięwzięć³³ wydano decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia z uwagi na to, że nie kwalifikowały się one do przedsięwzięć wymienianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 424-431)

- 3) Stopień skanalizowania *Gminy* wynosił 26,5%, w tym stopień skanalizowania w strefach ochrony pośredniej ujęć wody wynosił 27,2%³⁵.

W latach 2010-2015 *Urząd* podejmował działania mające na celu rozbudowę sieci kanalizacyjnej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, jednak z powodu zbyt niskiego poziomu współczynnika koncentracji³⁶ liczby mieszkańców na jeden kilometr sieci nie otrzymała dofinansowania.

W 2015 r. Rada *Gminy* przyjęła „Program budowy i finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie *Gminy Porąbka* w latach 2016-2020³⁷”. W pierwszym naborze wnioski złożono 99 osób.

(dowód: akta kontroli str. 356, 449-481)

Stosownie do art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³⁸, w *Urzędzie* prowadzono ewidencję zbiorników

²⁹ Zwany dalej „*RDOŚ*”.

³⁰ Zwany dalej „*PPIS*”.

³¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, zwana dalej „*uuioś*”.

³² Decyzja z 22 marca 2013 r. dla przedsięwzięcia „*GPZ 110/15/6 kV Soła – rozbudowa stacji do układu H4*”; decyzja z 23 września 2013 r. dla przedsięwzięcia „*Remont zabudowy stopniowej na potoku Wielka Puszcza w km 0+000 – 0+800 w miejscowości Porąbka, gmina Porąbka, powiat bielski, województwo śląskie*”; decyzja z 20 grudnia 2013 r. dla przedsięwzięcia „*Prowadzenie punktu skupu złomu stalowego i metali nieżelaznych przez Firmę Eugeniusz Bierczak, przy ul. Sadowej 2 w Kobiernicach*”; decyzja z 18 sierpnia 2015 r. dla przedsięwzięcia „*Modernizacja obwodów pierwotnych w stacji 220 kV Bujaków wraz z dostosowaniem obwodów wtórnych*” i decyzja z 21 stycznia 2016 r. dla przedsięwzięcia „*Budowa hali magazynowo - produkcyjnej o powierzchni 354,5 m², jako uzupełnienie dotychczasowej działalności*”.

³³ Decyzja z 26 listopada 2013 r. dla przedsięwzięcia „*Zabezpieczenie prawego brzegu rzeki Soły w km 25+300 – 25+700 w miejscowości Kęty, gmina Kęty, powiat Oświęcimski, województwo małopolskie*”; decyzja z 4 grudnia 2013 r. dla przedsięwzięcia „*Zabudowa potoku Mała Puszcza w km 1+426 – 2+146 w miejscowości Porąbka, Gmina Porąbka, Powiat bielski, województwo śląskie*”; decyzja z 26 sierpnia 2014 r. dla przedsięwzięcia „*P.B.W. przebudowy wraz z odwodnieniem i oświetleniem ulicznym drogi gminnej – ul. Wczasowa w Kobiernicach – gm. Porąbka*”; decyzja z 31 marca 2015 r. dla przedsięwzięcia „*P.B.W. budowa połączenia drogowego pomiędzy ulicami Wodociągowa - Pańska w Kobiernicach – gm. Porąbka*”.

³⁴ Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.

³⁵ Na obszarze ochrony pośredniej ujęć wody *Soła II* i *Soła III* w Kobiernicach do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej było przyłączonych 1 272 mieszkańców, co stanowiła 67 % mieszkańców w tej strefie.

³⁶ Warunkiem otrzymania dofinansowania było osiągnięcie współczynnika koncentracji na poziomie 120 mieszkańców na jeden kilometr sieci lub dla obszarów chronionych 90 mieszkańców na jeden kilometr sieci.

³⁷ Uchwała nr XII/101/2015 z dnia 1 grudnia 2015 r.

³⁸ Dz.U. z 2016 r., poz. 250.

bezodpływowych (3 194 nieruchomości) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (147 nieruchomości). Na terenie strefy ochrony pośredniej funkcjonowało siedem przydomowych oczyszczalni ścieków³⁹.

Nie stwierdzono nieruchomości, które nie posiadały ww. urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 98, 432-440)

Z kanalizacji sanitarnej w strefie ochrony pośredniej korzystało 26,5% mieszkańców gminy, a z oczyszczalni przydomowych około 1,5%.

Urząd nie posiadał informacji, ilu mieszkańców korzystało ze zbiorników bezodpływowych. Wójt wyjaśnił, że od 2013 r. przy okazji wdrażania systemu gospodarki odpadami podjęto próbę ustalenia stanu faktycznego w zakresie gospodarki ściekowej poprzez przeprowadzenie badania ankietowego, w którym m.in. umieszczono pytanie dotyczące sposobu zagospodarowania ścieków na nieruchomościach. W związku z tym, że ta pozycja w ankiecie była nieobowiązkowa blisko połowa ankietowanych właścicieli nieruchomości nie wskazała sposobu zagospodarowania ścieków i tym samym wyniki zgromadzone na podstawie ankiet nie mogły posłużyć, jako materiał do aktualizacji posiadanej ewidencji zbiorników bezodpływowych. W dniu 26 kwietnia 2016 r. Wójt wystąpił z wnioskiem do Powiatowego Urzędu Pracy o zatrudnienie stażysty, który pod nadzorem Kierownika Referatu Spraw Gospodarczych i Zamówień Publicznych Urzędu przeprowadzi aktualizację ewidencji zbiorników bezodpływowych, w tym będzie sprawdzał realizację obowiązku wywozu nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 62, 356, 449, 482-502)

W okresie objętym kontrolą *Gmina* sprawdzała obowiązek opróżniania nieczystości ze zbiorników bezodpływowych poprzez przeprowadzanie wyrwykowych kontroli u właścicieli nieruchomości i odnotowywanie w ewidencji dokumentów potwierdzających wywóz tych nieczystości. W okresie objętym kontrolą skontrolowano w ten sposób około 30% właścicieli zbiorników bezodpływowych. Wójt wyjaśnił, że w czasie tych kontroli nie stwierdzono rażących naruszeń obowiązków mieszkańców w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych.

(dowód: akta kontroli str. 440)

Wójt wyjaśnił również, że na terenie *Gminy* nie podejmowano działań mających na celu identyfikację nieczynnych studni w obrębie stref ochrony pośredniej, ponieważ część rejonów objętych strefą pośrednią nie posiadała sieci wodociągowej (Porąbka Zawodzie, przysiółek Wielka Puszcza, część przysiółka Kozubnik) i tym samym studnie były jedynym źródłem wody. Na terenach strefy pośredniej, które są zwodociągowane, mieszkańcy nie rezygnują z eksploatacji studni ze względu na cenę wody.

(dowód: akta kontroli str. 62)

Na terenach ochrony pośredniej, jak wynikało z półrocznych ocen okresowych *PPIS*, nie stwierdzono ognisk zanieczyszczenia wody.

(dowód: akta kontroli str. 99-106, 107-120, 356)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na niepełne wykorzystanie przez gminę możliwości przeciwdziałania możliwemu zanieczyszczeniu terenu gminy, w tym terenów stref ochrony pośredniej przez nieczystości ciekłe.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania podejmowane przez *Gminę* przyczyniały się do zapewnienia wymaganej, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

³⁹ Sześć oczyszczalni było zlokalizowanych w Porąbce, a jedna oczyszczalnia w Kobiernicach.

2. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczo-informacyjnych dotyczące wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Informowanie konsumentów, o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

Stosownie do § 16 ust. 1, 3 i 4 obowiązującego do 27 listopada 2015 r. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁴⁰, a następnie do § 19 ust 1, 3 i 4 rozporządzenia Ministra zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁴¹, *PPIS* przekazywał do *Urzędu* półroczne oceny okresowe jakości wody oraz roczne obszarowe oceny jakości wody wraz z szacunkiem ryzyka zdrowotnego, o którym mowa w §17 ust. 1 pierwszego z tych rozporządzeń oraz § 20 ust. 1 drugiego z nich. Ww. oceny zawierały wszystkie wymagane w tych rozporządzeniach dane i informacje.

Do sformułowania ww. ocen wykorzystywano wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz wyniki uzyskane przez producenta wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej. We wszystkich ocenach *PSSE* stwierdzał, że woda na terenie gminy Porąbka odpowiadała warunkom rozporządzenia *jwps*, a co za tym idzie była przydatna do spożycia przez ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 107-119, 99-106)

Wójt prawidłowo realizował - wynikający z art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁴² - obowiązek informowania mieszkańców, o jakości wody przeznaczonej do spożycia, poprzez zamieszczanie od początku 2015 r. na stronach BIP *Urzędu*⁴³ kwartalnych informacji o jakości wody przeznaczonej do spożycia, przekazywanych *Gminie* przez spółkę *AQUA* oraz półrocznych ocen *PPIS* potwierdzających przydatność wody do spożycia. Ponadto, na stronie BIP była umieszczona, przekazana przez *AQUA*, ocena za 2015 r. dotycząca zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gminy w zakresie częstotliwości, przyczyn i sposobu załatwiania skarg i wniosków wniesionych przez odbiorców usług, częstotliwości, przyczyn i czasu usuwania awarii, wniosków pokontrolnych z kontroli zewnętrznych związanych z działalnością określoną w zezwoleniu *Wójta*.

Wójt wyjaśnił, że w okresie poddanym kontroli ww. informacje były dostępne na stronie internetowej *AQUA*⁴⁴ oraz na tablicach ogłoszeń *Urzędu* i na tablicach ogłoszeń w siedzibach poszczególnych sołectw.

(dowód: akta kontroli str. 20, 63, 441-442)

Analiza trzech informacji (po jednej w każdym roku badanego okresu) wykazała zgodność danych i informacji przekazywanych przez *PSSE*⁴⁵ oraz *AQUA*⁴⁶. Wyniki badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych wody mieściły się w dopuszczalnych wartościach lub zakresach określonych w rozporządzeniu *jwps*.

(dowód: akta kontroli str. 107-108, 112-113, 116-117, 128-132, 140-146, 163-169, 443)

W badanym okresie do *Urzędu* wpłynął jeden wniosek w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej, o udostępnienie informacji, o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez mieszkańców. Wniosek został rozpatrzony, a informacji udzielono w terminie siedmiu dni.

Nie stwierdzono przypadków odmowy udostępnienia informacji, o jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 63, 98, 444-448)

⁴⁰ Dz.U. Nr 61, poz. 417 ze zm., zwane dalej „*jwps*”.

⁴¹ Dz.U. z 2015 r., poz. 1989.

⁴² Dz.U. z 2015 r., poz. 139 zwana dalej „*uzzw*”.

⁴³ <http://www.bip.porabka.pl/BIP.aspx?Sel+7996>.

⁴⁴ <http://www.aqua.com.pl>

⁴⁵ Informacje z 11 lipca 2013 r., 31 lipca 2014 r., 17 lipca 2015 r.

⁴⁶ Informacje z 11 lipca 2013 r., 16 lipca 2014 r. i 20 lipca 2015 r.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, *Gmina* w sposób prawidłowy zapewniała dostęp do informacji publicznej, dotyczącej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁷ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 2 czerwca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler
Wiesław Pietrzyk
St. inspektor kontroli państwowej

---

⁴⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096